

Kačėniškės piliakalnis su senovės gyvenvieta (unikalus kodas 24132, Švenčionių r., Kačėniškės k.) įrengtas aukščiausioje atskiros pailgos kalvos dalyje, kurią iš rytų juosia Mergežerio ežeras, iš vakarų ir pietų – pelkė ir pelkėtos žemumos, iš šiaurės – gili dauba, kuria teka Mergežerio upelis. Piliakalnio aikštelė keturkampė, pailga pietų

– šiaurės kryptimi, 10x66 m dydžio. Ji buvo įtvirtinta šlaituose įrengtu grioviu ir pylimu.

2 m žemiau aikštelės šiaurinio krašto šlaite iškastas 1,50 m pločio, 0,20 m gylio griovys, už kurio supiltas 0,30 m aukščio, 3 m pločio pylimas. Už šio pylimo iškastas antras 10 m pločio, 0,50 m gylio griovys. Pietiniame šlaite pirmasis griovys ir pylimas virtę 8 m pločio terasa, antras griovys – 9 m pločio, 0,30 m gylio. Vakarinis šlaitas 3 m žemiau aikštelės statintas. Jame 5 m žemiau aikštelės yra 2 m pločio terasa, jungianti šiauriniame ir pietiniame šlaituose esantį pirmą griovį ir pylimą. Šoniniai šlaitai statūs, 22 –23 m aukščio, galiniai – vidutinio statumo, 5-6 m aukščio. Piliakalnis apardytas arimų, aikštelės rytinė dalis nuslinkusi į ežerą. Šiuo metu ant jo augę medžiai nupjauti. Rytiniame šlaite buvo išvirtusių kelmų, kai kur jų duobėse matėsi nuslinkusio kultūrinio sluoksnio liekanos.

{yogallery src=[/images/stories/yogalerija/kaceniskespiliakalnis]}

Piliakalnis žvalgytas 1958 m. (LII), 1979 m. ir 1987 m. (MMT). 1958 m. ekspedicijos metu rytiniame piliakalnio šlaite pastebėtas ryškus kultūrinis sluoksnis su brūkšniuota keramika, tinko gabalais ir apdegusiais akmenimis. 1979 m. žvalgymai naujų duomenų nesuteikė. 1987 m. ekspedicijos metu piliakalnio pietrytinėje papėdėje pastebėtas senovės gyvenvietės kultūrinis sluoksnis.

2013 m. atlikti piliakalnio tvarkymo bei pritaikymo lankymui darbai. VĮ „Kultūros paveldo išsaugojimo pajėgos“ atliko žvalgomuosius archeologinius tyrimus, kurių metu užfiksuoti bent du kultūrinio

sluoksniø horizontai, leidžiantys daryti išvadą, kad piliakalnis buvo apgyvendintas dviem etapais – vėlyvosios brūkšniuotosios keramikos laikotarpiu (I tūkst. pr. Kr. pabaiga) bei ankstyvosios grublėtosios keramikos periodu (I tūkst. pradžia – I tūkst. vidurys). Atliekant archeologinius tyrimus buvo rasta smulkių, ugnyje buvusių akmenukų, keletas gyvulių kaulų, ištirpusios keramikos ar molio tinko žymių, brūkšniuotosios keramikos liekanų, o taip pat keramikos lygiu ir grublėtu paviršiumi, kas ir byloja apie skirtingus Kačėniškės piliakalnio apgyvendinimo laikotarpius.

{yooallery src=[/images/stories/yoo galerija/kaceniskesradiniai]}

Žvalgymai metalo detektoriumi atlikti piliakalnio aikštelėje, taip pat papilyje ir priešpilyje. Aptikta iki dvidešimties XX a. sovietinių ir Lietuvos respublikos monetų, septynios I ir II PK karo šovinių tūtelės. Taip pat rasti penki fragmentai neaiškios paskirties geležinių įrankių.